



## കേരള സർക്കാർ

### സംഗ്രഹം

സഹകരണ വകുപ്പ്—സംസ്ഥാനത്തെ സഹകരണ മേഖലയുടെ സമഗ്ര വികസനം—സഹകരണ നയം രൂപീകരിച്ച്—ഉത്തരവ് പൂരപ്പെടുവിക്കുന്നു

### സഹകരണ (പാർലമെന്റ്) വകുപ്പ്

സ. ഉ. (അച്ചടി) നമ്പർ 73/2018/സഹ.

തിരുവനന്തപുരം, 2018 ജൂൺ 22.

പരാമർശം—19-4-2018-ലെ പി. റി. (1) 51394/17 നമ്പർലുക്കു സഹകരണ  
സംഘം രജിസ്ട്രാറുടെ കത്ത്.

### ഉത്തരവ്

സംസ്ഥാനത്തിൻ്റെ സാമ്പത്തിക സാമൂഹിക വികസനത്തിനായി സഹകരണ മേഖലയെ ശക്തിപ്പെടുത്തേണ്ടത് അനിവാര്യമായത്തിനാലും സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തെ സർക്കാരിൻ്റെ വിവിധ സാമൂഹിക സാമ്പത്തിക പദ്ധതികളുടെ കാര്യക്ഷമമായ നടത്തിപ്പിനായുള്ള ഉപകരണങ്ങൾ സാമ്പത്തിക വളർച്ചയുടെ ചാലകശക്തിയുമായി മാറ്റുന്നതിന് ലക്ഷ്യമിട്ട് രൂപീ സമഗ്ര നയത്തിന് രൂപം നൽകേണ്ടതാണെന്ന വിഷയം സർക്കാർ വിശദമായി പരിശോധിക്കുകയും അപ്രകാരം സഹകരണ മേഖലയുടെ ഉന്നമനവുംകൂടി ലക്ഷ്യംവച്ച് സംസ്ഥാന സഹകരണ നയത്തിന് രൂപം നൽകി അംഗീകരിച്ച് തുടിനാൽ ഉത്തരവ് പൂരപ്പെടുവിക്കുന്നു.

ഗവർണ്ണറുടെ ഉത്തരവിന്റെപ്രകാരം,

വേണുഗോപാൽ, പി.,  
സെക്രട്ടറി

എല്ലാ അധികാരിക്കുന്നതിൽ ചീഫ് സെക്രട്ടറിമാർക്കും.  
 എല്ലാ പ്രിൻസിപ്പൽ സെക്രട്ടറിമാർക്കും/സെക്രട്ടറിമാർക്കും/സ്റ്റേപ്പഷ്യൽ  
 സെക്രട്ടറിമാർക്കും.  
 പ്രിൻസിപ്പൽ അക്കൗൺട്ട് ജനറൽ (അധിക്രി), കേരളം, തിരുവനന്തപുരം.  
 അക്കൗൺട്ട് ജനറൽ (എ ആർട്ട് ഇ), കേരളം, തിരുവനന്തപുരം.  
 ചീഫ് സെക്രട്ടറിയുടെ അധികാരിക്കുന്നതിൽ സെക്രട്ടറി.  
 നിയമസഭാ സെക്രട്ടറിക്ക് (ആമുഖ കത്ത് സഹിതം).  
 അഡ്മിനിസ്ട്രേറ്റീ ജനറൽ, എറണാകുളം (ആമുഖ കത്ത് സഹിതം).  
 സഹകരണ സംഘം രജിസ്ട്രാർ, തിരുവനന്തപുരം.  
 ഡയറക്ടർ, വിവര പൊതുജന സമ്പർക്ക വകുപ്പ്.  
 എല്ലാ വകുപ്പ് മേധാവികൾക്കും/എല്ലാ ജില്ലാ കളക്ടർമാർക്കും.  
 പൊതുഭരണ (എസ്. സി.) വകുപ്പ് (ഇന്നു നന്ദി ..... പ്രകാരം).  
 വിവര പൊതുജന സമ്പർക്ക (വൈബ് ആർട്ട് ന്യൂ മീഡിയ) വകുപ്പ്.  
 നിയമം, ധനകാര്യം ഉൾപ്പെടെ സെക്രട്ടറിയറ്റിലെ എല്ലാ വകുപ്പ്  
 കൾക്കും.  
 കരുതൽ ഫയൽ/ഓഫീസ് കോപ്പി.

#### പകർപ്പ്—

ബഹു. മുഖ്യമന്ത്രിയുടെ പി. എസ്.-ന്.  
 പ്രതിപക്ഷ നേതാവിരുദ്ധ പ്രവേശ്യ സെക്രട്ടറി.  
 എല്ലാ വകുപ്പുമന്ത്രിമാരുടെയും പി. എസ്.-ന്.  
 സഹകരണ വകുപ്പ് സെക്രട്ടറിയുടെ പി. എ. -യർക്ക്.  
 സഹകരണ വകുപ്പ് അധികാരിക്കുന്ന സെക്രട്ടറിയുടെ (I&II) സി.എ.-ക്ക്/  
 പി.എ-ക്ക്.  
 അണ്ണർ സെക്രട്ടറി (I & II) സഹകരണ വകുപ്പ്.

## സംസ്ഥാന സഹകരണ നയം

### ആമുഖം

കേരളത്തിലെ ശാമീണമേവലയുടെ മുന്നോട്ടുപോകിന് സുപ്രധാനമായ പകുവഹിച്ചതാണ് സഹകരണ പ്രസ്ഥാനം. ഹൃണ്ടിക്കാരുടെ കയ്യിൽനിന്ന് ശാമീണമേവലയെ മൊച്ചിപ്പിച്ച് വികസനത്തിന്റെ സാധ്യതകൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിൽ വലിയ പങ്കാണ് സഹകരണ പ്രസ്ഥാനം തിരിപ്പുപറ്റുന്നത്. കേരളത്തിൽ വ്യത്യസ്ത മേഖലകളിൽ ഇടപെട്ടുകൊണ്ട് പ്രവർത്തിക്കുന്ന പ്രസ്ഥാനമാണ് സഹകരണ പ്രസ്ഥാനം. വായ്പ്, സംഭരണം, ഉത്പാദനം, നിർമ്മാണം, വിപണനം, കാർഷിക സംസ്കരണം, ഉപഭോക്ത്യ മേഖല, പരമ്പരാഗത വ്യവസായം, പൊതുജനാരോഗ്യം, വിദ്യാഭ്യാസം, ഇൻഫറ്റിസ്, അടിസ്ഥാന സ്വരക്ഷ്യ മേഖലകളുടെ വികസനം തുടങ്ങിയ സമസ്ത മേഖലകളിലും ഈ വ്യാപിച്ചുകിടക്കുകയാണ്. അങ്ങനെ കേരളത്തിന്റെ വികസനത്തിനായി വ്യത്യസ്ത രീതിയിലാണ് സഹകരണമേഖല ഇടപെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത്.

കേരള സംസ്ഥാനം രൂപീകൃതമാകുന്നതിന് മുമ്പ് കൊച്ചിയിലും തിരുവിതാംകൂറിലും മലബാറിലും വ്യത്യസ്ത സഹകരണ നിയമങ്ങളെ അടിസ്ഥാനമാക്കി സംഘങ്ങൾ രൂപീകരിച്ച് പ്രവർത്തിച്ചുവന്നിരുന്നു. എന്നാൽ പിന്നീട് 1969-ൽ ഏകീകൃതമായ ഒരു നിയമം നടപ്പിൽവരികയുണ്ടായി. കേരള സംസ്ഥാന സഹകരണ സംഘം നിയമത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കി ജനജീവിതത്തിന്റെ സമസ്ത മേഖലകളിലും സഹകരണ സംഘങ്ങൾ രൂപീകരിക്കപ്പെട്ടുകയും കേരളത്തിന്റെ സാമൂഹിക-സാമ്പത്തിക വികാസത്തിൽ ഇവ നിർണ്ണായക പങ്ക് വഹിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. നമ്മുടെ സംസ്ഥാനത്തിന്റെ എല്ലാ മേഖലകളിലും പടർന്ന് പതലിച്ചുനിൽക്കുന്ന നോട്ടി സഹകരണ പ്രസ്ഥാനം മാറിക്കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അവ കടന്നുചെല്ലാത്ത മേഖലകളിലും എന്നതാണ് സംസ്ഥാനത്തെ സ്ഥിതി. ഇതിന്റെ ഗുണം ദോക്താക്കളായി മാറാത്തവരും കേരളത്തിലില്ലെന്നു പറയാം.

70 മേഖലകളിലായി 15428 സഹകരണസംഘങ്ങൾ സഹകരണസംഘം രജിസ്ട്രാർക്ക് കീഴിൽ രജിസ്റ്റർ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഇതിൽ 11966 സംഘങ്ങൾ പ്രവർത്തിക്കുന്നവയും 2782 സംഘങ്ങൾ പ്രവർത്തനമർഹിതവും, 680 സംഘങ്ങൾ സമാപ്തികരണ ഘട്ടത്തിൽ നിൽക്കുന്നതുമാണ്. കൂടാതെ, ഫഞ്ചുണ്ട് രജിസ്ട്രാർമാർക്ക് കീഴിൽ 7656 സഹകരണസംഘങ്ങൾ നിലവിലുണ്ട്. കൂടി, കൈത്തൻ 1, മത്സ്യം, വ്യവസായം, കയർ തുടങ്ങിയ മേഖലകളിലാണ്

പ്രധാനമായും ഇത് സംഘങ്ങൾ പ്രവർത്തിക്കുന്നത്. സഹകരണ സംഘങ്ങളിൽ എറ്റവും പ്രശ്നമായത് പ്രാമാഖിക കാർഷിക വായ്പാസംഘങ്ങളാണ്. ഇന്ത്യയിലെ മൊത്തം സഹകരണ നിക്ഷേപത്തിന്റെ 60 ശതമാനത്തോളവും കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നത് കേരളത്തിലെ സഹകരണ സംഘങ്ങളാണ്.

കേരളത്തിന്റെ സഹകരണ മെഡലും ജനകേഷമകരമായ നിരവധി പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തുന്നുവെന്ന് മാത്രമല്ല ഒരു തൊഴിൽദാതാവ് എന്ന നിലയിലും പ്രവർത്തിക്കുന്നതാണ്. മുന്നരക്ഷാടിയിലയിക്കുന്ന വരുന്ന സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങളിലെ അംഗങ്ങളുടെ വിശ്രാംവും ഒരു ലക്ഷ്യത്തിലേണ്ട ജീവനക്കാരുടെ ഉപജീവിക്കുന്ന മാർഗ്ഗമെന്ന നിലയിലും ഇത് പ്രവർത്തിച്ചുവരുന്നു. ലാഭേച്ഛയോടെ പ്രവർത്തിക്കുന്നവയല്ല സഹകരണ ബാങ്കുകൾ. ഓഫീസിൽ അംഗങ്ങളെടുക്കുന്ന വായ്പയുമായി ബന്ധപ്പെടുത്തിയാണ് കണക്കാക്കുന്നത്. ഇത്തരത്തിൽ വാൺഡ്യൂ ബാങ്കുകളും നിന്നും വ്യത്യസ്തമായ രീതിയിലാണ് സഹകരണ ബാങ്കുകൾ പ്രവർത്തിച്ചുവരുന്നത്.

സാതന്ത്ര്യാനന്തര ഇന്ത്യയിൽ സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തിന് പൊതുവിൽ വലിയ പ്രാഥാഹനം ലഭിച്ചിരുന്നു. ശ്രാംകണ്ണമേഖലയിലെ വികസനത്തിന് ഇത് വലിയ സാദൃശ്യം നൽകുകയും ചെയ്തു. എന്നാൽ നവഭാരവൽക്കരണനയങ്ങൾ രൂപപ്പെടുവന്നതോടെ ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഉയർന്നുവന്ന പരിഷ്കാരങ്ങൾ സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തെ പലതരത്തിലുള്ള പ്രതിസന്ധികളിലേക്ക് നയിക്കുന്ന സമിതിയുണ്ടായി. വൈദ്യനാമർക്ക് കമ്മിറ്റി റിപ്പോർട്ട് മുതൽ 97-10 ദിണ്ടിലെന്ന ദേശത്തിവരെയുള്ള പരിഷ്കാരങ്ങൾ സംസ്ഥാനത്തെ സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തിന് ആശ്വാതമേൽപ്പിക്കുന്ന വിധത്തിലുള്ളതായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടുതന്നെ അത്തരം മാറ്റങ്ങൾ പൊതുവിൽ നാം സീകരിച്ചിട്ടില്ല. നോട്ടോറിയോറ്റുമുൻപെടയ്ക്കുള്ള കേന്ദ്രസർക്കാരിന്റെ നടപടികളും സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തെ തകർക്കുന്ന വിധത്തിലേക്ക് വളരുകയുണ്ടായി. സംസ്ഥാന സർക്കാരിന്റെ ശക്തമായ ഇടപെടലാണ് കേരളത്തിലെ സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തെ സാരക്ഷിച്ചുനിർത്തുന്നതിന് ഇടയായത്.

ആഗോളസാമ്പത്തിക പ്രതിസന്ധി ലോകത്തെ ബാധിച്ച സമിതിയാണുള്ളത്. ഇത്തരം പ്രതിസന്ധികളിൽ സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തെ മുന്നോട്ടുവയ്ക്കുന്ന സമിതിയും പല മേഖലയിലും ഉയർന്നുവന്നിട്ടുണ്ട്. ഈ മേഖലയെ കൂടുതൽ പരിശീലിച്ച് മുന്നോട്ടുപോകുന്ന സമിതി ലോകത്തന്നൊടും സീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. വാൻ മാതൃക എന്ന നിലയിൽ ഇത് മുന്നോട്ടുവയ്ക്കുന്ന കാഴ്ചപ്പാടുകളും

വികസിച്ചുവന്നിട്ടുണ്ട്. വർത്തമാനകാലഘട്ടത്തിൽ ഈ സംവിധാനത്തിന്റെ സവിശേഷതകളെ തിരിച്ചറിഞ്ഞുകൊണ്ട് കൂടുതൽ ജനോപകാരപ്രേരണയ രീതിയിൽ സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തെ ശക്തിപ്പെടുത്തുക എന്നതാണ് സർക്കാരിന്റെ നയം. അതോടൊപ്പം തന്നെ പുതിയ കാലഘട്ടത്തിന്റെ വെള്ളുവിളികളെ നേരിടാൻ പ്രാപ്തമാകുന്നവിധം സഹകരണപ്രസ്ഥാനത്തെ ശക്തിപ്പെടുത്താനുമുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിക്കാനാണ് സർക്കാർ പരിഗ്രാമിക്കുന്നത്.

സഹകരണമേഖലയിൽ ശക്തമായ ഇടപെടലിന്റെ ഭാഗമായാണ് ജില്ലാ ബാങ്കുകളും സംസ്ഥാന സഹകരണ ബാങ്കും സംയോജിപ്പിച്ച് സംസ്ഥാനടി സ്ഥാനത്തിലുള്ള ഒരു സഹകരണ ബാങ്കിന് രൂപം നൽകുന്നതിന് തീരുമാനിച്ചിട്ടുള്ളത്. കേരള ബാങ്കിന്റെ രൂപീകരണത്തിന്റെ അംഗീകാരത്തിനായി ആർ. ബി. എസ്.-എൽ സമർപ്പിച്ചുകഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. 14 ജില്ലാ സഹകരണ ബാങ്കിന്റെയും സംസ്ഥാന സഹകരണ ബാങ്കിന്റെയും കണക്കുകളുടെ സംയോജനം, സ്വാക്ഷരിക വിദ്യാ സംയോജനം, മനുഷ്യ വിഭവരേഖി സംയോജനം തുടങ്ങിയ കാര്യങ്ങളിലും നടപടികൾ പൂര്ണഗമിച്ചുവരികയാണ്. 2018-ാംടെ ബാങ്കിന്റെ പ്രവർത്തനം ആരംഭിക്കാൻ കഴിയുമെന്ന പ്രതീക്ഷ യാണുള്ളത്. കെ. എസ്. ആർ. ടി. സി. പോലുള്ള പൊതുമേഖലാ സ്ഥാപന അഭ്യന്തര സംരക്ഷണത്തിനുതകുന്ന സവിശേഷമായ ഇടപെടലുകൾ സഹകരണമേഖലയിൽനിന്ന് ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്.

ത്രീതല സഹകരണ വായ്പാ സംവിധാനത്തിന്റെ ദൗർഖ്യവല്ലം, കാർഷിക വായ്പാടിലെ ഇടപെടൽ, തദ്ദേശവ്യാധരോഗ സ്ഥാപനങ്ങളുമായുള്ള ആശബ്ദി ബന്ധം, വർദ്ധിച്ചു വരുന്ന നിഷ്ക്രിയ ആസ്തി, ആധുനികവൽക്കരണ നടപടികളുടെ വേഗക്രമവ് എന്നിങ്ങനെന്നുള്ള പ്രശ്നങ്ങൾ നിലനിൽക്കുന്നുണ്ട്. ഈവ പരിഹരിച്ച മുന്നോട്ടേപോകുക എന്നതും പ്രധാനമാണെന്ന് സർക്കാർ കാണുന്നു. ഇക്കാര്യ അഭ്യന്തര ഉദ്ദേശകാണ്ഡുക്കാണ്ഡു സാമ്പത്തിക സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഭാവി വളർച്ചയെ താരിതപ്പെടുത്തുന്നതിന് അനുശൃംഖലയും ഒരു സഹകരണാധിക രൂപീകരിക്കുന്നതിനാണ് സർക്കാർ ശ്രമിക്കുന്നത്. സഹകരണാധിക കേരളത്തിലെ സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ വികസനത്തിലുടെ സംസ്ഥാനത്തിന്റെ സൃഷ്ടി വികസനം ഉറപ്പുവരുത്തുകയെന്ന കാഴ്ചപ്പാടാണ് മുന്നോട്ട് വയ്ക്കുന്നത്.

## സഹകരണ നയത്തിന്റെ പൊതുസമീപനം

ലോകത്തൊട്ടും വ്യാപിച്ചുകിടക്കുന്ന സഹകരണപ്രസ്ഥാനം ഓരോ രാജ്യത്തും ജനക്ഷേമകരമായ പ്രവർത്തനങ്ങളുമായി മുന്നോട്ടുപോകുന്ന സ്ഥിതി യാണുള്ളത്. ഇത്തരം കാര്യങ്ങളെ ഉൾക്കൊണ്ടുകൊണ്ടുള്ള ഒരു പഠനം 12 വർഷങ്ങൾക്ക് മുമ്പ് അതിരുദേശീയ സഹകരണ സഖ്യം നടത്തുകയുണ്ടായി. അന്നത്തെ പഠനം ഇന്ത്യയിലെ സഹകരണ നയവും സഹകരണ നിയമവും തമിൽ പ്രകടമായ വ്യത്യാസമുണ്ട് എന്നായിരുന്നു. സമകാലീന പ്രശ്നങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച് അത്തരത്തിലുള്ള പഠനങ്ങൾ ഒന്നും ഉയർന്നുവന്നിട്ടുമില്ല.

സാത്യാനന്ദര ഇന്ത്യയിൽ പൊതുമേഖലയെ സാരക്ഷിക്കുന്ന നയമാണ് കേന്ദ്ര സർക്കാർ സീറിക്കിപ്പിയുന്നത്. ഇതിന് സമാനമായ സ്ഥാനം സഹകരണപ്രസ്ഥാനത്തിന് നൽകുന്ന സ്ഥിതിവിശേഷവും രൂപപ്രൈട്ടിരുന്നു. 1958-ൽ തന്നെ ഈത് സംബന്ധിച്ച ഒരു നയം രൂപീകരിക്കുന്നതിനുള്ള ശ്രമങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഏന്നാൽ 1977-ൽ ആണ് കേന്ദ്ര സർക്കാർ അത്തരമൊരു നയം മുന്നോട്ടുവച്ചത്. സംസ്ഥാന സഹകരണ മന്ത്രിമാരുടെ യോഗം അത് അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്യുകയുണ്ടായി. ശ്രാമിണ മേഖലയുടെ സാമ്പത്തിക വികസനത്തിന് പ്രാധാന്യം നൽകുന്ന കാഴ്ചപ്പൂർവ്വ ഈത് മുന്നോട്ടുവച്ചു. 12 മേഖലകളായി തിരിച്ച് 42 വകുപ്പുകൾക്ക് കർണ്ണപദ്ധതി പ്രവ്യാപിക്കുന്ന രീതിയായിരുന്നു അതിൽ സീറിക്കിപ്പിയുന്നത്.

2002-ൽ സഹകരണനയം കുടുതൽ വിപുലീകരിക്കപ്പെട്ടുകയും കേന്ദ്ര സർക്കാർ പിന്തുടരുന്ന ഉറാരവത്തിനാണ്-സകാരവുത്തങ്കരണം-ആഗോള വത്കരണം (LPG) നയങ്ങൾക്ക് ഇണങ്ങുന്ന തരത്തിലുള്ള മാറ്റങ്ങൾ ഇതിൽ വരുത്തുകയും ചെയ്തു. സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് സർക്കാർ നൽകിപ്പനിരുന്ന പിന്തുണ ഗണ്യമായി കുറയ്ക്കുകയും അവരെ വിപണി ശക്തികളുടെ കഴുതരപ്പുൾ മത്സരത്തിനായി തുറന്നുകൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. വിപണി സമ്പർവ്വവസ്ഥയിൽ സമമായ മത്സരക്ഷമത കൈവരിക്കാതിരുന്ന നിരവധി ചെറിയ സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങളുടെ വളർച്ചയെയും വികസനത്തെയും ഈത് വളരെ പ്രതികുലമായി ബാധിച്ചു. പലതും നാമാവിശേഷമായിരുന്ന സ്ഥിതിയും ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ മേഖലയിൽ നിയന്ത്രണ ചടക്കുടുകൾ കൂടുമ്പു താഴ്വാനന പേരിൽ മുന്നോട്ടുവയ്ക്കപ്പെട്ട പല പദ്ധതികളും സഹകരണ മേഖലയ്ക്ക് നേട്ടങ്ങൾ സാഭാവന ചെയ്യുന്ന തരത്തിലും ആയുന്നില്ല. സംസ്ഥാന സർക്കാരിന്റെ നിയന്ത്രണങ്ങൾ ഇല്ലാതാക്കുകയും റിസർവ്വ് ബാങ്കിന്റെ നിയന്ത്രണം ശക്തിപ്പെട്ടാണിക്കാണും മുന്നോട്ടുപോകുന്ന

രീതികളാണ് ഇതിൽ കൈക്കാണ്ടുവനിരുന്നത്. പുതതൻ തലമുറ ബാങ്കുകളെ പോലെ തന്നെ സഹകരണ വായ്പാ മേഖലയും മാറ്റിതീർക്കുന്നതിനുള്ള ഇടപെടലാണ് ഇതെന്ന വിമർശനവും ഇതിന്റെ ഭാഗമായി ഉയർന്നുവന്നു. ചെവദ്യനാമൻ കമ്മിറ്റി റിപ്പോർട്ടിലെ ശിപാർശകൾ സംസ്ഥാനത്ത് സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തെ ദുർബലപ്പെടുത്തുമെന്ന പൊതുസമിപനമാണ് നിയമസഭയിൽ ഉൾപ്പെടെ ഉയർന്നുവരുന്ന സ്ഥിതിയുണ്ടായത്. സംസ്ഥാനത്തിന്റെ അധികാരത്തിൽ കിടന്ന മേഖലയെ കേന്ദ്ര സർക്കാരിന്റെ കീഴിലേക്ക് കൊണ്ടു വരികയാണ് എന്ന നിലയിൽ ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട രണ്ടാംവാ ഭേദഗതി ഫോറഡിസത്തിന് നേരെയുള്ള വെള്ളവിളിയാണ് എന്ന ചർച്ചയും ഉയർന്നുവരികയുണ്ടായി. ഈ നിയമത്തെ ഗുജറാത്ത് ഫോറഡിസത്തിൽ താങ്ക്കുതോടെ സഹകരണമേഖല സംസ്ഥാന വിഷയമായിത്തന്നെ തുടരുകയാണ്.

സംസ്ഥാനത്തിന്റെ സവിശേഷതകളെ മനസ്സിലാക്കിക്കൊണ്ട് സഹകരണ മേഖലയിൽ പുതിയ നയം രൂപീകരിക്കേണ്ടതുണ്ട്. എക്കിൽ മാത്രമേ പുതിയ വെള്ളവിളികളെ അതിജീവിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തിന് മുന്നോട്ടു പോകാനാവു. കേരളത്തിന്റെ ഈ രംഗത്തെ അനുവേദനങ്ങളെയും സവിശേഷത കളിയും ഉൾക്കൊണ്ടുകൊണ്ട് രൂപീകരിക്കുന്ന ഈ നയം സുപ്രധാനമായ ചില കാഴ്ചപ്പെടുകൾ മുന്നോട്ടുവയ്ക്കുന്നുണ്ട്. സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ആശോഷ കാഴ്ചപ്പൂർണ്ണം, ദർശനവും ദാത്യവും, വിവിധ മേഖലകളിലെ പ്രത്യേക നയങ്ങൾ, സഹകരണ മേഖലയും തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുമായുള്ള ബന്ധം, നിലവിലെ സഹകരണ നിയമവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട കാര്യങ്ങൾ എന്നിങ്ങനെ കരട് സഹകരണനയം ചർച്ചയ്ക്ക് വിധേയമാകുന്നു.

### ദീശനം (Vision)

സംസ്ഥാനത്തെ സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തെ ഏകോപിപ്പിച്ച് ശക്തവും ഉന്നിപ്പിജിസ്റ്റുകൾ സൃഷ്ടിക്കുന്ന ഒരു പ്രസ്ഥാനത്തിനു പുതിയ നയം സാമൂഹിക സാമ്പത്തിക വികസനം ഉറപ്പാക്കി സമുഹത്തെ കുടുതൽ ഉയരം ആളിക്കുകൾ എത്തിക്കുന്നതിന് പ്രാപ്തമാക്കുകയും ഇതിനായി സർക്കാരുമായി അതിബന്ധി പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്യുക.

### ഭാര്യം (Mission)

സാമ്പത്തിക ദുർവ്വയങ്ങളേയുള്ളില്ലാതെ മലപ്രദമായും കാര്യക്ഷമമായും അംഗങ്ങളുടേയും സമുഹത്തിന്റെയും നേട്ടത്തിനായി പ്രവർത്തിക്കണം കൈപ്പെട്ടുകൊണ്ടുള്ള സഹകരണ പ്രസ്ഥാനം കെട്ടിപ്പെടുക്കുക.

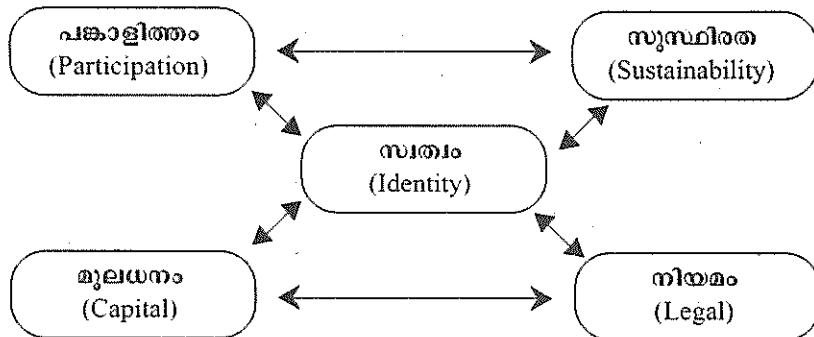
സമുഹത്തിന്റെ സമഗ്രമായ പുരോഗതിയും പ്രാദേശിക സാമ്പത്തിക വികസനവും ലക്ഷ്യമാക്കി തയ്യാറാക്കുന്ന വിവിധ പദ്ധതികളുടെ ദശാ നിർവ്വഹണത്തിൽ പരമാവധി ജനപകാളിത്തം ഉറപ്പാക്കുന്നതിനും പ്രസ്തുത

പദ്ധതികളുടെ അനുസൃതാന്തരിലും സംഘാടനത്തിലും നടത്തിപ്പിലും ജനങ്ങളെ ഉൾച്ചേർക്കുന്ന തിനുമായി സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തെ ഉപയോഗത്തമാക്കുക.

### അനുഗോള കാഴ്ചപ്പൂർവ്വം

സാമൂഹിക പ്രതിബൈഖനത്തിൽ വിട്ടുവിഴ്ച ചെയ്യാതെ സാമ്പത്തികമായി ലാഭക്ഷമമത കൈവശിക്കാനാകുമെന്ന് സമൂഹത്തെ ഓർമ്മപ്പെടുത്തുന്നവയാണ് സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങളെന്ന കാഴ്ചപ്പൂർവ്വാണ് എന്കുറ രാഷ്ട്ര സഭ മുന്നോട്ടുവച്ചിട്ടുള്ളത്. ഈ കാഴ്ചപ്പൂർവ്വമായി കൂടി പൊരുത്തപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടാൽ സമീപനമാണ് ഇതിൽ മുന്നോട്ടുവയ്ക്കുന്നത്.

പരസ്പര ബന്ധിതവും തമിൽ കവിഞ്ഞ കിടക്കുന്നതുമായ (overlapping) താഴെപറയുന്ന 5 വിഷയങ്ങളുടെ പ്രാധാന്യം ICA അതിന്റെ സ്ഥാപനത്തിലെ സ്ട്രോജിവേയിൽ വ്യക്തമാക്കുന്നുണ്ട്. ഈ വിഷയങ്ങളാകട്ടേ കേരളത്തിലെ സഹകരണപ്രസ്ഥാനത്തിന് പൂർണ്ണമായും യോജിക്കുന്നവയുമാണ്.



ICA സ്ഥാപിത്ത് സ്ട്രോജി സഹകരണസംഘങ്ങളിൽ അംഗങ്ങളുടെ പങ്കാളിത്തവും ഭരണനിർവ്വഹണവും വുതിരെയാരു തലക്കിലേക്ക് ഉയർത്തുന്നതിനാണ് ലക്ഷ്യമിടുന്നത്. സാമ്പത്തികവും സാമൂഹികവുമായ സുസ്ഥിരതയാണ് സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങളെ മറ്റു സ്ഥാപനങ്ങളിൽ നിന്നും മികവുറ്റതാക്കുന്നത്.

സുസ്ഥിരമായ വികസന ലക്ഷ്യങ്ങൾ കൈവശിക്കുന്നതിനുള്ള എന്കുറാഷ്ട്ര സഭയുടെ നിർദ്ദേശങ്ങൾക്ക് അനുസൃതമായാണ് കേരളത്തിലെ സഹകരണപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ വളർച്ച ഏന്നുള്ളതും പ്രധാനമാണ്.

## II

**ഹൈക്കുരാഷ്ട്രസഭയുടെ കാഴ്ചപ്പൂട്ടും കേരളത്തിലെ  
സഹകരണ മേഖലയും**

സഹകരണ മേഖലയെ സംബന്ധിച്ച് ഹൈക്കുരാഷ്ട്രസഭ 5 പ്രധാന വികസന ലക്ഷ്യങ്ങൾ മുന്നോട്ടുവച്ചിട്ടുണ്ട്. അവ ഇവയാണ്.

1. ഭാരിദ്വൈ നിർമ്മാർജ്ജനവും പട്ടിണി ഇല്ലാതാക്കലും (Zero Poverty)
2. ക്ഷേമ സുരക്ഷ
3. ലിംഗസമത്വം
4. മാനൃതയുള്ള തൊഴിലും സാമ്പത്തിക വളർച്ചയും
5. കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാനത്തിനെതിരായ പ്രതിരോധം

മെൻ പറഞ്ഞ വികസന ലക്ഷ്യങ്ങൾ കേരളത്തിലെ സഹകരണ മേഖല എത്രതേതാളം ഉൾക്കൊണ്ടിട്ടുണ്ട് എന്ന് മനസ്സിലാക്കിയാൽ ആഗോളത്തെത്തിലെ സഹകരണ കാഴ്ചപ്പൂട്ടുകളുമായി നാം എത്രതേതാളം ബന്ധപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട് എന്ന് വ്യക്തമാകും. അതിലൂടെ നമ്മുടെ സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ വളർച്ചയെ മനസ്സിലാക്കുന്നതിനും ഭാവിയിൽ അത് എങ്ങനെ കുടുതൽ ശക്തമായി മുന്നോട്ടുകൊണ്ടുപോകാനാവും എന്നതും വ്യക്തമാകുന്നതാണ്.

1. ഭാരിദ്വൈ നിർമ്മാർജ്ജനവും പട്ടിണി ഇല്ലാതാക്കലും (Zero Poverty)

കുടായ്മകളിലൂടെ വ്യക്തിഗത ആവശ്യങ്ങളെ നേരിടാൻ സഹകരണ പ്രസ്ഥാനം ഒന്നായശക്ക് സാമ്പത്തിക അവസരങ്ങൾ സുഖ്തിക്കണമെന്നും അതിലൂടെ ഭാരിദ്വൈവും പട്ടിണിയും ഇല്ലാതാക്കാനുതക്കുന്ന സമീപനം സീക്രിക്കറ്റണമെന്നും ആഗോളത്തെത്തിലുള്ള ഈ രംഗത്തെ കാഴ്ചപ്പൂട്ടാണ്.

1973-74-ൽ സംസ്ഥാനത്തെ ഭാരിദ്വാവസ്ഥ 59.74% ആയിരുന്നു. 2011-12 ആയപ്പോൾ അത് 11.30% ആയി കുറയ്ക്കുവാനായെന്ന് 2017-ലെ സംസ്ഥാന സാമ്പത്തിക അവ ലോക റിപ്പോർട്ടിൽ പറയുന്നു. വിശ്വവകു രമായ ഭൂപരിഷ്കരണം നടപ്പാക്കിയതിനാലും പുരോഗമന പ്രസ്ഥാനങ്ങളും സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങളും ചെലുത്തിയ നിർബ്ലായകമായ സ്വാധീനങ്ങളും കാരണമാണ് സംസ്ഥാനത്ത് ഭാരിദ്വാവസ്ഥ കുറച്ചുകൊണ്ടുവരാനായത്. സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തിന് ഇതിൽ വലിയ പങ്ക് വഹിക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

കേരളത്തിന്റെ പൊതുവായ വികസനത്തിന്റെ ഭാഗമായി നേട്ടങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുന്നതിൽ പിറക്കോടുപോയ വിഭാഗങ്ങളുണ്ട്. അവരുടെ ഉന്നമന ത്തിനായി പ്രവർത്തിക്കുക എന്നതും ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് സഹകരണ മേഖല എററുടുക്കേണ്ട പുതിയ ഉത്തരവാദിത്തമാണ്. അതിനായി പട്ടികജാതി/പട്ടികവർഗ്ഗക്കാർ, മത്സ്യത്താഴിലാളികൾ, മൺപാത്രത്താഴിലാളികൾ, കരകൗശലത്താഴിലാളികൾ തുടങ്ങിയ വിഭാഗങ്ങളുടെയും ഇല്ലാത്തയുടെ തുരുത്തുകളിൽ കഴിയുന്ന മറ്റ് സാമൂഹിക വിഭാഗങ്ങളുടെയും ഉന്നമനത്തിനായി സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങൾ പ്രത്യേകമായ പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിച്ച് നടപ്പിലാക്കേണ്ടതുണ്ട് ഇതിനുത്തുകൂന തരത്തിലൂളുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കാൻ കഴിയും.

## 2. ക്ഷേമ സുരക്ഷ

അംഗങ്ങളായ ചെറുകിട കർഷകർക്കും ഉൽപ്പാദകർക്കും കാർഷിക സഹകരണ സംഘങ്ങളിലൂടെ കൂഷികൾ ആവശ്യമായിവരുന്ന സാമഗ്രികൾ, പദ്ധതികൾ സാധകരുണ്ടും, ഉത്പന്നങ്ങൾക്ക് നൃായവിലെ ഉറപ്പാക്കുന്ന വിപണി, പരിശീലനം, സാങ്കേതികവിദ്യ എന്നിവ കൂട്ടായ്മയുടെ ശക്തിയിലൂടെ മികച്ച രീതിയിൽ ലഭ്യമാക്കാനാക്കും.

ഈ രംഗത്ത് സഹകരണ പ്രസ്ഥാനം സജീവമായി പല തരത്തിൽ ഇന്ന് ഇടപെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുണ്ട്. സംസ്ഥാനത്ത് ഭക്ഷ്യാൽപ്പനങ്ങളുടെ മികച്ച രീതിയിലൂളുള്ള ശേഖരണവും വിതരണവും ഉറപ്പാക്കുന്നതിനായി കണ്ണിസ്വീകരിക്കുന്ന പദ്ധതികൾക്കും ഒക്കെക്കാളുള്ളന്ന നടപടികൾ ശ്രദ്ധേയമാണ്. നെല്ലിന്റെയും അരിയുടെയും സംരംഭം, സംസ്കരണം, വിപണനം എന്നിവയ്ക്കായി പാലകാട് ജില്ലയിൽ ഒരു സഹകരണ കൂട്ടായ്മ (Co-operative Consortium) അടുത്തിടെ രൂപീകരിച്ചതും ഇവിടെ പ്രസക്തമാണ്. ഈ നടപടികളെല്ലാം ഉത്പാദനം വർദ്ധിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് ഒരു പരിധിവരെയെക്കിലും ക്ഷേമസുരക്ഷ കൈവരിക്കുക എന്ന ലക്ഷ്യത്തിലേക്കുള്ള ചുവടുവയ്പുണ്ടി കാണാനാകും. ഈ പദ്ധതി സംസ്ഥാനമാട്ടാക വ്യാപിപ്പിക്കാനായാൽ ദരിദ്രരും പാർശ്വവർത്തനരികൾ പ്രേക്ഷിക്കുമായ വിഭാഗങ്ങൾക്ക് ക്ഷേമസുരക്ഷ ഉറപ്പാക്കുന്നതിനായുള്ള പരിശേമങ്ങളിൽ സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് കൂടുതൽ പങ്കുവഹിക്കുവാൻ കഴിയുന്ന സാഹചര്യം സൃഷ്ടിക്കാൻ കഴിയും. അതിനായുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ ആവിഷ്കരിച്ച് നടപ്പിലാക്കുന്നതിനുള്ള പദ്ധതികൾ മുന്നോട്ടുവയ്ക്കേണ്ടതുണ്ട്.

### 3. ലിംഗസമത്വം

താൽപുര്യമുള്ള ആർക്കും സ്വന്മേധയാത്രക്കും അംഗമാക്കാമെന്നത് സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാന തത്വങ്ങളിൽ ഒന്നാണ്. ഈത് സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങളിൽ അംഗങ്ങളും കുന്നതിനും അതുവഴി പ്രാദേശികവും ദേശീയവുമായ സമ്പദ്ധലടക്കകളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ പക്കാളികളാകുന്നതിനും വിഭവങ്ങളെല്ലായും അവസരങ്ങളെല്ലായും കുടുതലായി ലഭ്യമാക്കുന്നതിനും വനിതകളെ കുടുതൽ പ്രാപ്തമാക്കുന്നു. ഈ സാധ്യതകളെ ഉപയോഗപ്പെടുത്തി സ്ത്രീകളുടെ ജീവിതം മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിക്കണമെന്ന സ്ഥിപനമാണ് മുന്നോട്ടുവച്ചിട്ടുള്ളത്.

സ്ത്രീ ശാക്തീകരണത്തിന്റെയും ലിംഗസമത്വത്തിന്റെയും കാര്യത്തിൽ വളരെ മെച്ചപ്പെട്ട പ്രവർത്തനമാണ് കേരളത്തിലെ സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങൾ കാഴ്ചവെയ്ക്കുന്നത്. കേരളത്തിലെ എല്ലാ സഹകരണസംഘങ്ങളിലും കുറഞ്ഞത് 3 വനിതാ ഡയറക്ടർമാരെക്കിലും രേണുസ്ഥിതിയിൽ ഉണ്ടാക്കണമെന്നത് നിയമപരമായിത്തന്നെ ഉറപ്പാക്കിയിട്ടുണ്ട്. മറ്റ് ജനാധിപത്യസ്ഥാപനങ്ങളിലെ തത്രജ്ഞന്ത്വക്കപ്പെട്ട സ്ഥാനങ്ങൾ വഹിക്കുന്ന വനിതകളുടെ മൊത്തം എല്ലാവുമായി താരതമ്യം ചെയ്യുന്നോൾ ഈത് ഉയർന്ന പ്രാതിനിധ്യമാണ്. 15000 തതിലധികം സജീവസഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങളുള്ള കേരളത്തിൽ വനിതാ ഡയറക്ടർമാരുടെ എല്ലം 50000രേണ്ടാളും വരും. മാത്രവുമല്ല സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ പൊതുവിലും വനിതാ സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങൾ പ്രത്യേകിച്ചും സ്ത്രീശാക്തീകരണം ലക്ഷ്യമാക്കി സ്ത്രീകൾക്ക് കുടുതൽ തൊഴിലുകൾ ലഭ്യമാക്കുന്നതിനായുള്ള പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിൽ പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധചെലുത്തിവരുന്നുണ്ട്. ഈത് കുടുതൽ കാര്യക്ഷമമായി തൃക്കർന്ന കൊണ്ടുപോകാൻ കഴിയണം.

### 4. മാന്യതയുള്ള തൊഴിലും സാമ്പത്തിക വളർച്ചയും

സാമാന്യ ജനങ്ങളുടെ ആവശ്യങ്ങൾ നിർവ്വഹിക്കുന്നതിന് ഉള്ളാൽ നൽകിക്കൊണ്ട് പ്രവർത്തിക്കുന്ന സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ തിരിച്ചടിക്കളെ അതിജീവിക്കുന്നതിനും പ്രതിസന്ധി ഘട്ടങ്ങളിൽപ്പോലും വളർച്ച കൈവരിക്കുന്നതിനും കെൽപ്പുള്ള സ്ഥാപനങ്ങളാണ് തെളിയിച്ചിട്ടുണ്ട്. ലോകമൊട്ടാക്ക ലക്ഷ്യക്കണക്കിന് ആളുകൾക്ക് മാന്യതയുള്ള ഉപജീവനമാർഗ്ഗം പ്രദാനം ചെയ്യുന്ന മുഖ്യ ദ്രോതരാജുകളായി സഹകരണ സംഘങ്ങൾ പ്രവർത്തിച്ചുവരികയാണ്. യുവജനങ്ങൾ, തദ്ദേശീയഗോത്ര വിഭാഗങ്ങൾ തുടങ്ങി പാർശ്വവൽക്കരിക്കപ്പെടുന്ന വിഭാഗക്കാർക്ക് തൊഴിലുവസരങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിന് ലോകമാക്ക സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങളാണ് മുൻകൊണ്ടുകൊണ്ട് ഏന്ന കാഴ്ചപ്പാട് എക്കുറാഷ്ട്ര സംഭ മുന്നോട്ടുവയ്ക്കുന്നു.

കേരളത്തിലെ സ്ഥിതി പരിശോധിച്ചാൽ തൊഴിൽ ശക്തി പക്കാളിൽ നിരക്ക് 50 ശതമാനം മാത്രമാണ്. എന്നാൽ ഈതര സംസ്ഥാനങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ച് കുലിനിരക്ക് കുടുതലുമാണ്. സഹകരണമേഖലമാത്രം ഒരു ലക്ഷം പേരുകൾ നേരിട്ട് തൊഴിൽ നൽകുന്നുണ്ട്. ഇതിന്റെ 5 മട്ടങ്ങളം പരോക്ഷ തൊഴിലാക്കളും ഈ മേഖല സൃഷ്ടിക്കുന്നുണ്ട്. സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങളിലും മാനുതയുള്ള തൊഴിലാക്കൾ കുടുതലായി സൃഷ്ടിക്കുവാൻ കഴിയുന്നതിനുള്ള വലിയ സാധ്യതകൾ കേരളത്തിൽ നിലനിൽക്കുന്നുമുണ്ട്. സഹകരണമേഖല പുതിയ ഇടങ്ങളിലേക്ക് മുഖ്യമായ നിക്ഷേപം നടത്തി പുതിയ തൊഴിലാവസ്ഥകൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിന് ശ്രമിക്കുകയും ചെയ്യണം.

### 5. കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാനത്തിനെതിരായ പ്രതിരോധം

അംഗങ്ങൾ തന്നെ ഉടമസ്ഥരായുള്ള സമാനതകളില്ലാത്ത ഒരു മാനുക്കരാബന്ധനാണ് സഹകരണ സംരംഭങ്ങളുടെ ഒരു പ്രധാന സവിശേഷത. ഈ സവിശേഷത അവയെ കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാനത്തിന്റെ ആഘാതങ്ങളെ പ്രതിരോധിക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ ദിർഘകാല പ്രതിബൈദ്യതയുള്ള സ്ഥാപനങ്ങളാക്കിത്തീർക്കുന്നു. ജനങ്ങളുടെ താൽപര്യങ്ങൾക്ക് മുൻഗണന നൽകി പ്രവർത്തിക്കുന്ന സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാനത്തെ പ്രതിരോധിക്കുന്നതിന് ആവശ്യമായിവരുന്ന വ്യക്തിഗത വിട്ടുവിഴ്ചകൾക്കായി ജനങ്ങളെ ദേവരില്ലിക്കാനാകും. ഇതിലും പ്രകൃതിവിഭവങ്ങൾ സ്ഥായിയായ രീതിയിൽ വിനിയോഗിക്കാനാകും. കുടാതെ സുസ്ഥിരമായ ഉഭർജ്ജ ദ്രോതരായുള്ള പരിശേഷങ്ങളെ സജീവമാക്കി മുന്നോട്ടുകൊണ്ട് പോകുവാനും സാധിക്കുമെന്ന കാഴ്ചപ്പൂട്ടാണ് എന്നുള്ളാശ്വർസഭ മുന്നോട്ടു വയ്ക്കുന്നത്.

ശ്രാമിക്കൽ മുതൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന കേരളത്തിലെ സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ പാണസ്ഥിതി സംരക്ഷണത്തിനും കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട കാര്യങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചും ജനങ്ങളെ ബോധവത്കരിക്കുന്നതിനും പ്രവർത്തനങ്ങൾ ആവിഷ്കർക്കിടക്കുന്നതിനും സഹായകമായ സംവിധാനങ്ങൾ ഇതുരുത്തിലുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളിലേക്ക് സഹകരണമേഖല. നീങ്ങുന്നുമുണ്ട്. കേരള സർക്കാർന്റെ 'ഹരിതകേരളം' ഭാഗവുമായി കൈകോർത്തുകൊണ്ട് ഇതിനു കുറച്ചു തന്നെ സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ ജൈവകൃഷി വികസനം, വൃക്ഷങ്ങൾ നടൽ, ജല സംരക്ഷണം, പാരമ്പര്യത്തര ഉഭർജ്ജ വിനിയോഗത്തിനു ദോഷാഹനം, മാലിന്യ സംസ്കരണം തുടങ്ങിയ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ സജീവമായി പങ്കെടുത്തുവരുന്നുണ്ട്. ഈ കുടുതൽ തരിതപ്പെടുത്തണം.

## III

## സഹകരണ നയം മുന്നോട്ടുവയ്ക്കുന്നത്

സഹകരണ ബാധുകൾ വഴിയുള്ള വായ്പാ വിതരണം (ഗ്രാമീണ മേഖലയിലും നഗരപ്രദേശങ്ങളിലും) കൂടിരോൽപ്പാദനം, കാർഷിക ഉൽപ്പന്ന അഭ്യർത്ഥന ഫീഡറാൻ, കെന്റാറി കരകൗശല തൊഴിലുകൾ, മൺസുബിന്ധനം, ഭവന നിർമ്മാണം, തൊഴിൽ, അവധ്യ സാധനങ്ങൾ നൂതനവിലയ്ക്ക് ലഭ്യമാക്കൽ തുടങ്ങി സമ്പദം ഉടനെ പ്രവർത്തന അഞ്ചില്ലും സഹകരണ മേഖലയ്ക്ക് അതിന്റെതായ വ്യക്തിമൂദ്ര പതിപ്പിക്കാനായിട്ടുണ്ട്.

സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ വിസ്തരിക്കാനാക്കാതെ സംഭാവനകൾ തിരിച്ചറിയുന്നതുകൊണ്ടാണ് കേരള സർക്കാർ അവധ്യുടെ സ്വയംഭരണാധികാരവും സ്വാതന്ത്ര്യവും ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിനും അതിനോടൊപ്പം സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തെ സർക്കാരിന്റെ വിവിധ സാമൂഹിക-സാമ്പത്തിക പദ്ധതികളുടെ കാര്യക്ഷമമായ നടത്തിപ്പിനായുള്ള ഉപകരണമായി വിനിയോഗിക്കുന്നതിന് ലക്ഷ്യമിടുന്ന സഹകരണ നയത്തിന് രഹം നൽകുന്നത്.

പാവങ്ങൾക്ക് അനുകൂലവും, പരിസ്ഥിതി സൗഹ്യദായും, ബോർഡ് മാതൃക നിർദ്ദേശിക്കുന്നതുമായ ഒരു വികസന പദ്ധതിയാണ് സംസ്ഥാന സർക്കാർ മുന്നോട്ടുവയ്ക്കുന്നത്. പ്രദേശിക സാമ്പത്തിക വികസന നടത്തിവരുന്ന പ്രയോജനകരമായി സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങളെ ശക്തിപ്പെടുത്തിയെടുക്കുക എന്നതാണ് ഈ സഹകരണനയം വിഭാവനം ചെയ്യുന്നത്.

## നബാർഡും സഹകരണ മേഖലയും

1980 കളിൽ കേരളത്തിന്റെ കാർഷിക മേഖലയിൽ നബാർഡും സാമ്പത്തിക പിന്തുണയോടെയാണ് സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ പ്രവർത്തിച്ചു വരുന്നത്. കാർഷികോത്പാദനം, പശുബന്ധന സൗകര്യവികസനം എന്നീ കാര്യങ്ങൾക്ക് ഈ തുക ഉപയോഗിച്ചുവരുന്നുണ്ട്. കാർഷിക ഉത്പാദന വയ്പ് മേഖലയിൽ പുനർവ്വായ്പാ ഇനത്തിൽ വിതരണം ചെയ്യുന്ന കാർഷിക വായ്പര്യുടെ 35-40 ശതമാനം കുറഞ്ഞ പലിശ് നിരക്കിൽ ലഭിക്കുന്നുണ്ട്. കുടാതെ കേരള സർക്കാർ കാലാകാലങ്ങളിൽ അനുവദിക്കുന്ന പലിശ് സബ്സിഡിയും ലഭിക്കുന്നുണ്ട്. മേൽ പറഞ്ഞ വായ്പകൾ സംസ്ഥാന നിലനിന്നും കാർഷിക മേഖലയിൽ കുടുതൽ ഫലപ്രദമായി ഉപയോഗിക്കുന്നതിനും കാർഷിക മേഖലയെ ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിനും സംസ്ഥാനത്തിന് ലഭിക്കുന്ന വിഹിതം കുടുതലാക്കുന്നതിനുള്ള സമർദ്ദം ചെലുത്തുക എന്നതും നമ്മുടെ സഹകരണ മേഖലയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം പ്രധാനമാണ്.

## നിലനിൽക്കുന്ന ചില ഭൗമവല്യങ്ങൾ

കേരളത്തിന്റെ വികസനത്തിന് വലിയ സംഭാവന നൽകിയ സഹകരണ മേഖലയെ പുതിയ കാലഘട്ടത്തിന്റെ ആവശ്യകതയുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതി മുന്നോട്ടുപോകേണ്ടതുണ്ട്. അതിനായി നിലനിൽക്കുന്ന ഭൗമവല്യങ്ങളെ ഏതൊന്ന് പരിശോധിക്കുകയും അത് തിരുത്തുന്നതിന് ആവശ്യമായ ഇടപെടലുകളും നടത്തേണ്ടതുണ്ട്. ത്രിതല വായ്പാ സംവിധാനത്തിന്റെ ഭൗമവല്യം, കാർഷിക വായ്പായിലെ ഇടവീം, വർദ്ധിച്ചുവരുന്ന നിഷ്ക്രിയ ആസ്തി തുടങ്ങിയവ ഗൗരവമായി പരിശോധിക്കപ്പെടേണ്ടതുണ്ട്.

## ത്രിതല വായ്പാ സംവിധാനത്തിന്റെ ഭൗമവല്യം

1. അംഗങ്ങൾക്ക്/അക്കദാനൾക്ക് ഉടമകൾക്ക് എല്ലാവിധ ആധുനിക ബാക്കിംഗ് സൗകര്യങ്ങളും സ്വന്നം നിലയിൽ ലഭ്യമാക്കാൻ പ്രാമാണിക കാർഷിക വായ്പാ സംഘങ്ങൾക്ക് (PACS) കഴിയില്ല. വളരെ പരിമിതമായ പ്രവർത്തനപരമിയാണ് ഇവയ്ക്കുള്ളത്. ആധുനിക ബാക്കിംഗ് രംഗത്ത് ഭൂമിശാസ്ത്രപരമായ ഈ പരിമിതി ഇടപാടുകാരെ സഹകരണ ബാങ്കുകളിൽ നിന്നും അകറുന്നു. മാത്രമല്ല, യുവതലമുറിയക്ക് സാങ്കേതിക വിദ്യ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയ ബാക്കിംഗ് സൗകര്യങ്ങൾ നൽകുന്നതിന് വ്യത്യസ്ത തലങ്ങളിലും, തരങ്ങളിലും പ്രദേശങ്ങളിലും സോഫ്റ്റ്‌വെയറുകളിലും പ്രവർത്തിക്കുന്ന സഹകരണ ബാങ്കുകൾക്ക് കഴിയുന്നില്ല.

2. ത്രിതല സംവിധാനത്തിന്റെ പ്രധാന ഉത്തരവാദിത്തങ്ങളിലോന്ന് ഹ്രസ്വകാല കാർഷിക വായ്പ നൽകുക എന്നതാണ്. നബാർധിൽനിന്നും കുറഞ്ഞ പലിശ നിരക്കിൽ ലഭിക്കുന്ന പുനർവ്വായ്പ് സംസ്ഥാന സഹകരണ ബാങ്ക്, ജില്ലാ സഹകരണ ബാങ്ക് എന്നീ രണ്ട് തട്ടുകൾ കടന്ന പ്രാമാണിക കാർഷിക വായ്പാ സംഘം മുഖേന കാർഷികരിലെത്തുനോമി ഓരോ തട്ടിലും പലിശ മാർജിന് ഇതാഴുക വഴി തമാർത്തമി ശൃംഖലാക്കാവ് കാർഷിക വായ്പത്തെ ഉയർന്ന പലിശ നൽകേണ്ടിവരുന്നു. തുടർന്ന് കാർഷിക വായ്പത്തെ തോത് കൂടാൻ ഇടയാക്കുന്നു.

3. ഉപദോക്ഷാകൾ ആഗ്രഹിക്കുന്ന തരത്തിൽ ത്രിതല സഹകരണ ബാക്കിംഗ് സംവിധാനത്തിലെ ജീവനകാർ, ഭരണസമിതി എന്നിവർക്കിടയിൽ പ്രോഫഷണൽ സമീപനം ഉണ്ടാക്കുന്നില്ല.

4. വ്യത്യസ്ത പ്രദേശങ്ങളിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന സംഘങ്ങളുടെ/ബാങ്കുകളുടെ വിഭവ ലഭ്യതയിലും ഉപയോഗത്തിലും വളരെയേറെ അസന്തുലിതാവസ്ഥ നിലനിൽക്കുന്നു. നികേഴ്പ-വായ്പാ രംഗത്തെ ഈ അസന്തുലിതാവസ്ഥ സഹകരണ ബാക്കിംഗ് മേഖലയുടെ വളർച്ചയ്ക്ക് വിഹാരമായി നിൽക്കുകയാണ്.

5. ഒറ്റപ്പെട്ട് നിൽക്കുന്ന സഹകരണ ബാങ്കുകൾക്ക് എൻ.ആർ.എ. നികേഷപണ്ഡിത്, വിദേശ താഴെയവിനിമയ അംഗൾ എന്നിവ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിന് സാധിക്കുന്നില്ല എന്ന ഭാർബല്യവും നിലനിൽക്കുന്നുണ്ട്.

### കാർഷിക വായ്പതിലെ ഇടിവ്

കേരളത്തിലെ സഹകരണ ബാങ്കുകൾ നൽകുന്ന കാർഷിക വായ്പ മൊത്തം വായ്പയുടെ 10 ശതമാനത്തോളം മാത്രമാണ്. കേട്ട സർക്കാർ നയ അളുടെ ഭാഗമായി കാർഷിക വായ്പാ മേഖലയിൽ സഹകരണ ബാങ്കുകൾ അവസ്ഥാനിക്കപ്പെടുകയും പൊതുമേഖലാ-സകാരു-നൃജനരേഖൻ ബാങ്കുകൾക്ക് അമിതപ്രാധാന്യം കൈവരുകയും ചെയ്തതിന്റെ അന്തരെ ഫലമാണ് വൻതോതിലുള്ള ഇടിവിന് കാരണമായിട്ടുള്ളത്. മാത്രമല്ല, കേരളത്തിലെ ജനങ്ങളുടെ ജീവിത രീതിയിൽ വന്ന മാറ്റം, കൂഷി ഭൂമിയുടെ ഘട്ടതകുറവ്, നഗരവൽക്കരണം, തൊഴിലാളികളുടെ കുറവ്, കാർഷിക വിളകളുടെ സെക്ക്യൂറി ഓഫ് ഫിനാൻസിലെ അപാകതകൾ എന്നിവയെല്ലാം സഹകരണ മേഖലയിൽനിന്നുമുള്ള കാർഷിക വായ്പയിൽ കുറവ് വരുന്നതിന് ഇടയാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

### വർദ്ധിച്ചുവരുന്ന നിഷ്ക്രിയ ആസ്തി

ഉപദോക്തൃ സംസ്ഥാനമായ കേരളത്തിൽ ജനങ്ങളുടെ വായ്പാ ആവശ്യവും വായ്പരയക്കൽ ശേഷിയും തമിൽ വളരെയെരെ അന്തരം നിലനിൽക്കുന്നു. വിവിധ സ്ഥാപനങ്ങളിൽനിന്നും തിരിച്ചടവ് ശേഷി പരിഗണിക്കാതെ വായ്പ എടുക്കുകയും ലഭ്യമായ വരുമാനം സഹകരണ ബാങ്കുകളുടെ വായ്പാ തിരിച്ചടവിന് ഉപയോഗിക്കാതെ മറ്റ് ആവശ്യങ്ങൾക്ക് വിനിയോഗിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിലൂടെ സഹകരണ ബാങ്കുകളിലെ നിഷ്ക്രിയ ആസ്തി ക്രമാതിരീമായി വർദ്ധിച്ചുവരികയാണ്. മാത്രമല്ല, നോട്ടോറിയോറ്റം ഉൾപ്പെടെയുള്ള ജനവിരുദ്ധ തിരുമാനങ്ങൾ ജനങ്ങളുടെ ക്രയശേഷിയിൽ കുറവ് വരുത്തിയതും സഹകരണ ബാങ്കുകളുടെ നിഷ്ക്രിയ ആസ്തിയുടെ തോത് വർദ്ധിപ്പിക്കാൻ ഇടയാക്കിയിട്ടുണ്ട്. നിലവിൽ കേരളത്തിലെ പ്രാമാർക്ക കാർഷിക വായ്പാ സംഘങ്ങളിലെ 30 ശതമാനത്തോളം വായ്പയും കൂടിഞ്ഞിക വായ്പയുടെ ഗണത്തിലാണ് വരുന്നത്.

ഈ പരിഹരിച്ച് മുന്നോട്ടോപോകാനും കഴിയേണ്ടതുണ്ട്. അതിനുള്ള പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കുക എന്നതും പ്രധാനമായി കാണേണ്ടതുണ്ട്.

### ശ്രാമിണമേവലയിലെ ശക്തമായ ഇടപെടൽ

കേരളത്തിന്റെ ശ്രാമിണമേവലയെ മുന്നോട്ടുകൊണ്ടുപോകുന്നതിൽ വലിയ ഇടപെടലാണ് സഹകരണ പ്രസ്ഥാനങ്ങൾ നിർവ്വഹിച്ചിട്ടുള്ളത്. വർത്തമാന കാലത്ത് കൂടുംബഗ്രൈഡിയും സ്വയംസഹായ സംഘങ്ങളും ഈ മേവലയിൽ സജീവമായി പ്രവർത്തിക്കുന്നു. സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഇടപെടലിലൂടെ മാറ്റിനിർണ്ണാനായ വച്ചിപ്പിലിറ്റുകാർ വിഭ്യും പിടിമുറുക്കുന്നതിലും സുചനകളും പുറത്ത് വന്നുതുടങ്ങിയിട്ടുണ്ട്. ശ്രാമിണമേവലയിൽ പിടിമുറുക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്ന സ്കൂളുകാരെ ഉന്നുലനം ചെയ്യാൻ സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തെ ശക്തിപ്പെടുത്തുക എന്ന ലക്ഷ്യത്തോടെ അവരെ കൂടുംബഗ്രൈഡിയുമായി സഹകരിപ്പിച്ച് ഡിസ്ട്രിബ്യൂഷൻ കണക്കാണ് നേര് വർക്ക് ഉണ്ടാക്കുന്ന സംഖ്യാനവും രൂപപ്പെടുത്തുന്നതാണ്.

മെഡിക്കാഫിനാൻസ് രംഗത്ത് കൂടിക്കൂടി ഡിസ്ട്രിബ്യൂഷൻ മാതൃകയിൽ സഹകരണ മാതൃക സൃഷ്ടിച്ച് സ്കൂൾ പാലിശകാരിൽനിന്നും കേരള ജനതയെ എന്നുന്നേക്കുമായി മോചപ്പിക്കാനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്യും.

പുതുതലമുറയുടെ ആവശ്യങ്ങൾ നിരാവരിയും

സഹകരണ മേവലയിൽ പുതുതലമുറയുടെ പങ്കാളിത്തം എത്തേതോളം ഉണ്ട് എന്ന പ്രശ്നവും നിലനിൽക്കുന്നുണ്ട്. ഈ പ്രശ്നങ്ങളെ സജീവമായി അഭിമുഖീകരിക്കുക എന്നത് സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ വളർച്ചയ്ക്ക് അത്യന്താപേക്ഷിതമാണ്. സാധാരണ ജനങ്ങളുടെ വിവിധങ്ങളുായ സംരംഭങ്ങൾക്ക് സഹായം നൽകാൻ കഴിയുന്ന വിധം സഹകരണ മേവലയിലെ ഇടപെടലുകളെ മുന്നോട്ടുകൊണ്ടുപോകുക എന്നതും പ്രധാനമാണെന്ന് കാണുന്നു. അതിനുതകുന്ന പദ്ധതികൾ രൂപീകരിക്കുക എന്നത് പ്രധാനമാണ്. യുവാക്കളായ മെമ്പർമാരെ ആകർഷിക്കാനും അവർക്കായി സെപ്പഷ്യൽ എന്റോൾമെന്റ് ലൈബ്രറി ആരംഭിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികളും സ്വീകരിക്കുന്നതാണ്.

ജനസൗഹ്യാർദ്ദേശപരമായ സേവനം

സഹകരണ രംഗത്തെ പ്രവർത്തനത്തെ ജനസൗഹ്യം പരമായി രൂപപ്പെടുത്തുക എന്നതും പ്രധാനമായി കാണുന്നതുണ്ട്. ബുദ്ധാക്ഷണിയുടെ പിടിമുറുക്കത്തിൽനിന്ന് സഹകരണ രംഗത്തെ മോചപ്പിച്ചെടുക്കുക എന്നതും പ്രധാനമായി കാണുന്നതുണ്ട്. ജനസൗഹ്യാർദ്ദേശപരമായി അവരെ മാറ്റിയെടുക്കുന്നതിനുള്ള ഇടപെടൽ നടത്തുക എന്നതും പ്രധാനമാണ്. പുതരൻ തലമുറ ബാങ്കുകളുടെ രംഗപ്രവേശനത്തോടെ ബാജിൾ രംഗത്ത് വന്നിച്ച് തോതിലുള്ള മതിരം രൂപപ്പെടുവന്നിട്ടുണ്ട്. വാൺഡ്രേ ബാങ്കുകളാവട്ട

ശാസ്ത്ര സാങ്കേതിക വിദ്യയെയും ബാക്കിംഗ് നെറ്റ് വർക്കുകളെയും ഉപയോഗപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ട് ജനസൗഹാർദ്ദപരമായ സാധ്യതകളെ തുറന്ന വെച്ചിട്ടുമുണ്ട്. ഇവയുമായി എല്ലാം മതാർത്ഥിക്കാൻ കഴിയാവുന്നവിധം സഹകരണ മേഖലയെ ആധുനികവൽക്കരിക്കുക എന്നത് പ്രധാനപ്പെട്ട ഒരു കടമയായി എറ്റവുംകേണ്ടതുണ്ട്. കേരളത്തിലെ സഹകരണ ബാക്കുകളെ ബന്ധിപ്പിച്ച് കോർ ബാക്കിംഗ് നെറ്റ് വർക്ക് എർപ്പെടുത്താനും എല്ലാ ബാക്കുകളുടെയും ചെക്ക് ബുക്ക്, ഷൂകൾ എന്നിവ ഓൺലൈൻ ഫോറ്മേറ്റ് പരിശോധിച്ച് ഉടൻ പണം ട്രാൻസ് ഫർ ചെയ്യുന്ന സംവിധാനം രൂപപ്പെടുത്തുക എന്നതും സഹകരണമേഖലയിൽ നടത്തേണ്ട സുപ്രധാനമായ മാറ്റങ്ങളിലോന്നാണ്.

### കാർഷിക രംഗത്തെ ഇടപെടൽ

കേരള വികസനത്തിന്റെ പ്രധാനപ്പെട്ട ഭാർബല്യങ്ങളായി വിലയിരുത്ത പ്രോട്ടോളം അടിസ്ഥാന മേഖലയുടെ വികാസത്തിലൂള്ള പോരായ്മയാണ്. കൃഷിയെയും ചെറുകിട വ്യാപാരങ്ങിക സംവിധാനത്തെയും ശക്തിപ്പെടുത്തു വാനുള്ള ഇടപെടലുകൾ രൂപപ്പെടുത്തും. നെൽകൃഷി, പുച്ചക്കറികൃഷി തുടങ്ങിയ ഹരിസകാല കാർഷിക വായ്പാ വിതരണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പോരായ്മകൾ പരിഹരിക്കാനും കാർഷിക ഉൽപ്പാദനം വർദ്ധിപ്പിക്കാനും ഉത്പന്നങ്ങളുടെ വിപണനത്തിനും ഒരു സംവിധാനം പങ്കായത്തെ തലത്തിൽ തന്നെ ഒരു സംവിധാനം ഉണ്ടാക്കുന്നതാണ്.

പ്രദേശിക സാഹചര്യങ്ങൾക്ക് അനുസൃതമായി ഉത്പാദനവും ഉത്പാദനക്ഷമതയും വർദ്ധിപ്പിക്കുവാൻ സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങളും തദ്ദേശസ്ഥാനരണ്ടു സ്ഥാപനങ്ങളും യോജിച്ച് പരിശോധിക്കുക. വിതൽ, വളം, കാർഷികപ്രകരണങ്ങൾ എന്നിവയുടെ വിതരണത്തിനും ഉത്പന്നങ്ങളുടെ സംഭരണം, വിപണനം എന്നിവ നടത്തുന്നതിനും മുതൽക്കാരുമായി എറ്റവും സഹായകരമായിരിക്കും.

### സഹകരണവും തദ്ദേശരണവും

സഹകരണ മേഖലയും തദ്ദേശരണസ്ഥാപനങ്ങളും ആയി യോജിച്ചിട്ടുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ കാർഷിക ശാമലുകൾക്ക് വളരെ സഹായകമാകും. കേരളത്തിൽ ശക്തമായ ജനകീയ അടിത്തരിയുള്ള രണ്ട് പ്രസ്ഥാനങ്ങളാണ് സഹകരണ പ്രസ്ഥാനവും തദ്ദേശരണ സ്ഥാപനങ്ങളും. ശാമലാ സാമ്പത്തിക വികസനം സാധ്യമാക്കുന്നതിൽ വ്യാപുതമായിട്ടുള്ള സ്ഥാപനങ്ങളാണെല്ലാ ഇവ രണ്ടും.

തദ്ദേശസാധ്യംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ ഒരോദ്യോഗിക ബാക്കിംഗ് സേവന അതോക്കൊയി പ്രാമാർഗ്ഗിക കാർഷിക സഹകരണ സംഘങ്ങളെ അംഗീകരിക്കുക. തദ്ദേശസാധ്യംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ ഫലഭൂകൾ സഹകരണ ബാധ്യകളിൽ നിക്ഷേപിക്കുകയും എല്ലാ ബാക്കിംഗ് ഇടപാടുകളും അവയിലും നടത്തുകയും ചെയ്യുക.

പ്രാദേശിക വികസനത്തിന് അത്യാവധ്യം വേണ്ടത് മുലധനമാണ്. അതു വേണ്ടതെ നൽകുവാൻ സഹകരണ മേഖല പ്രാപ്തവുമാണ്. തദ്ദേശ സാധ്യംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട പ്രോജക്ടുകൾ നടപ്പാക്കുന്നതിന് നേരിട്ട് വായ്പ നൽകുവാൻ സഹകരണ വായ്പ മേഖലയ്ക്ക് കഴിയും. ഇ.എം.എസ്. ഭവന നിർമ്മാണ പദ്ധതിപോലെ ഇതുരെതിൽ ചില തുടർപ്പലുകൾ നേരത്തെ നടന്നിട്ടുണ്ട്. അതോടൊപ്പംതന്നെ വാണിജ്യപരമായി വിജയ സാധ്യതയുള്ള പ്രോജക്ടുകൾക്കും വായ്പകൾ ലഭ്യമാക്കാവുന്നതാണ്. അതോടൊപ്പം തന്നെ പ്രാദേശിക പദ്ധതികൾ ലഭ്യമാക്കാവുന്നതാണ്. അതോടൊപ്പം തന്നെ പ്രാദേശിക പദ്ധതികളുടെ ഗുണാനോക്താക്കൾക്കും പ്രോജക്ടുകൾ നടപ്പാക്കുന്നതിന് വായ്പകൾ നൽകാൻ കഴിയുന്നതാണ്. ശൈഖിയുള്ള സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള ചില പ്രോജക്ടുകൾ സാധം ഏറ്ററട്ടുതു നടത്താവുന്നതാണ്. സഹകരണ ആശുപ്തികൾ പദ്ധതിന്തും നല്ല മാതൃകകൾ സൃഷ്ടിച്ചിട്ടുമുണ്ട്. ഈതു തന്നെ ലഭ്യ ഇടപെടവും കൾ നടത്തുന്നതിന് അതുകൂടായുള്ള പക്ഷ വഹിക്കുന്നതാണ്. തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങളുമായി ഒത്തുചേരുന്ന പ്രവർത്തനക്കാവുന്ന നിരവധി അവസരങ്ങൾ സഹകരണ മേഖലയ്ക്ക് ലഭിക്കുന്നതാണ്. ഓരോ പ്രദേശത്തിന്റെ വികസന ആവശ്യം നിർണ്ണയിച്ച് സഹകരണ സ്ഥാപനം തയ്യാറാക്കുന്ന ക്രമിക്ക് പ്ലാനുകൾക്ക് അനുസൃതമായി തദ്ദേശ ഭരണസ്ഥാപനങ്ങളുടെ പദ്ധതികൾ ക്രമീകരിച്ചാൽ കാർഷിക ശ്രാമപുരോഗതിക്കൊപ്പം സഹകരണ മേഖലയിലെ വിഭവങ്ങൾക്ക് പ്രത്യേകം പദ്ധതികൾ മെച്ചപ്പെടുത്തും പുർണ്ണവുമായ ഉപയോഗം ഉണ്ടാവുന്നതാണ്. അതു തന്നെ ലഭ്യ പ്രവർത്തനത്തിനും മുൻ കൈ എടുത്തുകൊണ്ടുള്ള നടപടികളും സ്ഥികരിക്കുന്നതാണ്.

### വാർഷിക പദ്ധതികളുടെ രൂപരീതി

കേരളത്തിൽ കാർഷിക മേഖല ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി കാർഷിക ഉൽപന്നങ്ങളുടെ മുല്യവർദ്ധിത ഉൽപന്നങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുക എന്നത് പ്രധാനമാണ്. അതിനായി സഹകരണ മേഖല സജീവമായി തുടർപ്പാനുവദനം ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതാണ്. അമുൽ മാതൃകയിലുള്ള പദ്ധതികൾ വിവിധ മേഖലകളിൽ ആരംഭിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ സഹകരണ മേഖലയുടെ

ഇടപെടലില്ലെട മുന്നോട്ടുവയ്ക്കുന്നതാണ്. അതിനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ ആരംഭിക്കുന്നതുമാണ്. റൈറ്റ്, നാളികേരം തുടങ്ങിയ മേഖലകൾക്കുതൽ ഇന്ത്യരാജിലുള്ള സാമ്പത്തകൾ നിലനിൽക്കുന്നുണ്ട്. അത് ഉപയോഗപ്പെട്ടുത്തി ക്കൊണ്ട് മുന്നോട്ടുപോകാനാണ് സർക്കാർ ലക്ഷ്യം വയ്ക്കുന്നത്.

### ഇടപെടലുകൾക്ക് പൊതുവായ ദിശാബോധം

സഹകരണ മേഖലയിൽ ഇടപെടുന്നതിന് പ്രത്യേക ദിശാബോധംതന്നെ രൂപപ്പെട്ടുതേണ്ടതുണ്ട്. അതിനുതകുന്ന ചില നിർദ്ദേശങ്ങൾ ഇതിൽ മുന്നോട്ടുവയ്ക്കുകയാണ്.

1. സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് സ്വത്ത്രമായും സാധാരണരണാവകാശം നിലനിർത്തിക്കൊണ്ടും പ്രവർത്തിക്കുന്നതിന് അനുയോജ്യമായ സാഹചര്യം രൂപക്കൂക്ക.

2. സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങളും തദ്ദേശസ്വയാരണസ്ഥാപനങ്ങളും തമിൽ യോജിച്ച് പ്രവർത്തിക്കുന്നതിന് അനുകൂലമായ സാഹചര്യം സൃഷ്ടിക്കുക. ഈ രണ്ട് സ്ഥാപനങ്ങളെയും സംയോജിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് രൂപീകരിക്കപ്പെട്ടുന്ന സമഗ്ര വികസനമാതൃകയില്ലെട നിതിയുകരവും സ്ഥായിയുമായ ഒരു സമൂഹം നമ്മുടെ സംസ്ഥാനത്ത് സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടുന്നതിന് വഴിയൊരുക്കാനുകൂം.

3. കേന്ദ്ര സംസ്ഥാന സർക്കാരുകളുടെ വികസന പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിനായുള്ള സംവിധാനമായി സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങളെ അംഗീകരിക്കുക.

4. സമവർഗ്ഗങ്ങൾ സമസ്ത മേഖലകളിലും കരുഞ്ഞുറ്റും ഉറുപ്പജസ്സുലൈംഗമായ സഹകരണപ്രസ്ഥാനം പട്ടംതുയർത്താൻ ശ്രമിക്കുക.

5. സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങളിലെ നിലവിലെ നിയമനരിതി അവലോകനം ചെയ്ത് ആവശ്യമായ മാറ്റങ്ങൾ വരുത്തുക.

6. സാങ്കേതികവിദ്യയില്ലും നിയമ-നിയന്ത്രണ കാര്യങ്ങളിലും ഉണ്ണാകുന്ന മാറ്റങ്ങൾക്കുസ്വത്തമായി ചുവടുവച്ചു നിജീകുന്നതിന് സഹകരണ വകുപ്പിനെ സജ്ജമാക്കുന്ന വിയത്തിൽ വകുപ്പിൽ പ്രൊഫഷണലിസം നഘ്നാക്കുക.

7. സഹകരണഹൈറേജനുകളുടേയും ഫെഡർ സൊസൈറ്റീകളുടേയും പ്രവർത്തനം പുനർന്നിർവ്വചിക്കുക.

8. സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങളിലും സ്ക്രീഞ്ചർക്കുന്നതിനും തൊഴിൽ ശക്തിയിൽ സ്ക്രീഞ്ചർകളും പങ്കാളിത്തം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനും വരിശ്രമിക്കുക.

9. യുവതലമുറയെ അവരുടെ ആവശ്യ നിർദ്ദേശനത്തിനായി സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങളിലേക്ക് ആകർഷിക്കുക. ഒരു സംരംഭം എന്ന നിലയിൽ സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങൾ പ്രവർത്തിക്കുന്നതിനു പിന്നിലെ ആശയങ്ങൾക്കും മുല്യങ്ങൾക്കും യുവതലമുറയുടെ ഇടയിൽ സ്വികാര്യത ഉണ്ടാക്കുക എന്ന കാഴ്ചപ്പാടോടുകൂടിയായിരിക്കണം ഈത് ചെയ്യേണ്ടത്.

10. യുവതലമുറയുടെ ആവശ്യങ്ങൾ നിർദ്ദേശിക്കാൻ കഴിയുന്ന വിധത്തിൽ സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങളെ സജ്ജമാക്കുക.

11. സഹകരണം പാര്യപദ്ധതിയിലെ ഒരു വിഷയമാക്കിക്കൊണ്ടും സഹകരണ വിദ്യാഭ്യാസവും ഗവേഷണവും കോളേജ്/സർവ്വകലാശാല തലങ്ങളിൽ പ്രോഫസാഹിപ്പിച്ചുകൊണ്ടും വിദ്യാർത്ഥികളുടെ മനസ്സിലേക്ക് സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ആശയവും വികാരവും പകർന്നു നൽകുക.

12. സഹകരണ മേഖലയിൽ നൃതന ആശയങ്ങളും സംരങ്ങളും പ്രോഫസാഹിപ്പിക്കുക.

13. അവധിക്കത്തകൾ നീക്കി ലളിതമാക്കി മാറ്റുന്നതിനായി കേരള സഹകരണനിയമവും ചട്ടവും റിതിയിൽ പുനരവലോകനം ചെയ്യുകയും അവി ആവശ്യങ്ങൾക്കുടി കണക്കിലെടുത്ത് അനുയോജ്യമായ ഭേദഗതികൾ വരുത്തുകയും ചെയ്യുക.

14. സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ പ്രതീക്ഷായയും വിശ്വാസ്യതയും വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനായി എല്ലാ മേഖലകളിലുമുള്ള വ്യാജ സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങളെ സഹാപ്തികരിക്കുക.

#### വിവിധ മേഖലകളിലെ ചില ഇടപെടല്ലകൾ

1. കേരള സംസ്ഥാന സഹകരണ ബാങ്കിനേയും (KSCB) 14 ജില്ലാ ബാങ്കുകളേയും സംയോജിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് ഫ്രാസർകാല കാർഷിക വായ്പാ ഘടനയെ പുനരിസ്ഥാപിപ്പിക്കുക. ഈ ബാങ്കുകളുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളെ ഏകോപിപ്പിക്കുന്നതിലൂടെ സാങ്കേതികവിദ്യ, പ്രോഫഷണലിസം, ബാങ്കിംഗ് പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ വിവുലീകരണം, ചെവാവിധ്യവത്കരണം എന്നിവ കാര്യക്ഷമമായി നടപ്പിലാക്കിക്കൊണ്ട് കുടുതൽ ആഭായകരമായും ജനോപകാരപ്രദമായും പ്രവർത്തിക്കുവാനാക്കും.

2. കാർഷിക വായ്പ ഇപ്പോഴത്തെ 10% എന്നതിൽ നിന്ന് പടിപ്പിയായി വർദ്ധിപ്പിച്ച് മുന്നോട്ടുപോക്കും. അടുത്ത രണ്ട് വർഷങ്ങൾക്കുള്ളിൽ തന്ന കാർഷിക-കാർഷിക അനുബന്ധ വായ്പ 25% മും തുടർന്ന് ഘട്ടംഘട്ടമായുള്ള വർദ്ധനവിലൂടെ 50% മും ആക്കുക.

### പ്രാമാർക്കിക സഹകരണ സംഘങ്ങൾ

3. പ്രാമാർക്കിക കാർഷിക വായ്പാ സംഘങ്ങൾ അവയുടെ അംഗങ്ങൾക്കും പൊതുജനങ്ങൾക്കും വിവിധങ്ങളായ സേവനം നൽകുന്ന സംഘങ്ങളായി തുടർന്നും പ്രവർത്തിക്കുക.

4. പ്രാമാർക്കിക സഹകരണ കാർഷിക ശ്രാമ വികസന ബാക്കുകളിലുടെ (PCARDBs) ദിശാലക്ഷ്യം സഹകരണ വായ്പാഖടനയെ (LTCCS) കാർഷിക അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസനത്തിന് അവരുടെ മൊത്തം വായ്പയുടെ 50% എക്കിലും വിതരണം ചെയ്യുന്നത് ഉറപ്പുകുക.

### സഹകരണ വിപണന സംഘങ്ങൾ

5. മുല്യവർദ്ധന വിലുടെ (Value addition) പ്രാദേശികനാണ്യ വിളകളുടെ കയറ്റുമതി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനും അതിൽ നിന്ന് കൂടുതൽ വിദേശനാണ്യം സമ്പാദിക്കുന്നതിനും സഹായിക്കുന്ന തരത്തിൽ സഹകരണ വിപണന സംഘങ്ങളുടെ (Co-operative Marketing Society) പ്രവർത്തനത്തിൽ ദിശാമാറ്റം നടത്തുക.

6. സംസ്ഥാനത്ത് നിലവിലുള്ള ഉപഭോക്തൃ സഹകരണ സംഘങ്ങളുടെ (Consumer Co-operatives) പ്രവർത്തനങ്ങൾ ശാരവമായി പരിശോധിക്കുകയും പ്രവർത്തനം നിലച്ചതും ദൈർഘ്യവുമായ പ്രാമാർക്കി ഉപഭോക്തൃ സഹകരണ സംഘങ്ങളെ അടച്ചുപെട്ടുകയും ചെയ്യുക. അടച്ചുപെട്ടുളിന് വിധേയമാക്കേ പ്പെടുന്ന പ്രാമാർക്കി ഉപഭോക്തൃ സംഘങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ പ്രാമാർക്കിക കാർഷിക സഹകരണ സംഘങ്ങളിലേക്ക് മാറ്റുക.

7. നിലവിലുള്ള എല്ലാ ജില്ലാ മൊത്തവ്യാപാര ഉപഭോക്തൃ സഹകരണ സംഘങ്ങളെയും ശക്തമാക്കണം. ഉപഭോക്തൃമേഖലയിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന പ്രാമാർക്കിക കാർഷിക വായ്പാ സഹകരണ സംഘങ്ങൾക്കും ജില്ലാ മൊത്തവ്യാപാര ഉപഭോക്തൃ സഹകരണ സംഘങ്ങളിൽ അംഗമാക്കുന്നതിന് അവസരം നൽകുക.

8. പാലിന്റെ ഉത്പാദനവും ഉത്പാദനക്ഷമതയും വർദ്ധിപ്പിച്ച് മൂല രംഗത്ത് സ്വയംപര്യാപ്തത കൈവരിക്കുന്നതിനായി ക്ഷീരോത്പാദനത്തെ ഒരു തൊഴിലായി (പ്രധാന തൊഴിലോ ഔദ്യോഗിക്കിൽ ഉപതൊഴിലോ) ക്ഷീര സഹകരണ സംഘങ്ങൾവഴി പരമാവധി പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക.

### പരമ്പരാഗത മേഖലയിലെ സഹകരണ സംഘങ്ങൾ

9. മത്സ്യബന്ധനത്തിന് പ്രതികുലമായ മാസങ്ങളിൽ മത്സ്യതൊഴിലാളികൾക്ക് മറ്റ് തൊഴിലുകൾ ലഭ്യമാക്കി സ്ഥിരം വരുമാനം ഉറപ്പുകുന്നതിനായുള്ള നടപടികളെടുക്കാൻ മത്സ്യസഹകരണ സംഘങ്ങളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക.

10. കെക്കൽ, കയർ, ചെറുകിട വ്യവസായങ്ങൾ തുടങ്ങിയ പരമ്പരാഗത വ്യവസായ മേഖലയിൽ കൂടുതൽ മാനൃതയുള്ള തൊഴിലിലുകൾ സൃഷ്ടിച്ചുകൊണ്ട് ഈ മേഖലയിലെ സഹകരണ സംഘങ്ങളെ സംരക്ഷിക്കുകയും വികസിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുക.

11. തൊഴിലാളികളെ സംഘടിപ്പിച്ച് അവരെ തൊഴിൽ സഹകരണ സംഘങ്ങളുടെ പരിധിയിൽ കൊണ്ടുവരിക. ഉത്പാദനം, അടിസ്ഥാന സ്വകര്യ വികസനം, നിർമ്മാണം എന്നീ മേഖലകളിൽ തൊഴിൽ കണ്ണംതുകയും തൊഴിൽ നെപുണ്യത്തിനായി തൊഴിലാളികൾക്ക് ഈ സംഘങ്ങളിലുടെ പരിശീലനം നൽകുകയും ചെയ്യുക.

#### ബുർബല ജനവിഭാഗങ്ങളുടെ മേഖലയിൽ

12. സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങളിലുടെ സ്ത്രീകളുടെ ശാക്തീകരണ തീരുമാനം പരിശീലനം മേഖലയും സ്ത്രീ തൊഴിൽ പകാളിത്തവും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക.

13. കൂട്ടികളിൽ സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തെക്കുറിച്ച് ശരിയായ അവബോധം വളർത്തിയെടുക്കുക. സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങളുടെ സാധ്യതകളെ ഉപയോഗിച്ചു കൊണ്ട് വിദ്യാഭ്യാസരംഗത്ത് കമ്പോളിശ്മക്കുറികൾ നടത്തുന്ന ചുംബനാത്തിന് തയ്യാറാക്കുക.

14. നെപുണ്യ നിലവാരം ഉയർത്തിക്കൊണ്ട് വിപണിയിൽ കൂടുതൽ അവസരങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനായി സർക്കാരിക്കേയും സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും സഹായത്തോടെ ഉത്പാദനം വർദ്ധിപ്പിച്ച് പട്ടികജാതി/പട്ടികവർഗ്ഗ സഹകരണ സംഘങ്ങളെ സൃഷ്ടിക്കൊയി വികസിപ്പിക്കുക.

15. ട്രാൻസ്ജന്റർക്കുറിക്കായി പ്രത്യേക സഹകരണ സംഘങ്ങൾ തന്നെ രൂപീകരിച്ച് അവരുടെ ജീവിത നിലവാരം ഉയർത്തുന്നതിനായി ഇടപെടുന്നതിനും ഉദ്ദേശിക്കുന്നു.

#### മറ്റ് ചില മേഖലകൾ

16. പ്രവാസി സഹകരണ സംഘങ്ങൾ രൂപീകരിച്ചുകൊണ്ട് ജോലി മതിയാക്കി തിരിച്ചെത്തുന്ന പ്രവാസികളുടെ തൊഴിൽ നെപുണ്യം സമൂഹ പുരോഗതിക്കായി വിനിയോഗിക്കുക.

17. സാധാരണ ജനങ്ങൾക്ക് താങ്ങാനാവുന്ന നിരക്കിൽ എല്ലാതരം ആരോഗ്യസേവനങ്ങളും ലഭ്യമാക്കുന്നതിന് ആശുപത്രി സഹകരണ സംഘങ്ങളെ വികസിപ്പിക്കുക. ഇതിനാവശ്യമായ ഇടപെടൽ നടത്തുക.

18. കേരളത്തിലെ വിനോദസഞ്ചാരമേഖലയിലെ സാധ്യതകളെ പരമാവധി പ്രയോജനപ്പെടുത്തുന്നതിനായി വിനോദസഞ്ചാര സംകര്യങ്ങളും സേവനങ്ങളും ലഭ്യമാക്കുന്നതിനും തദ്ദേശീയ ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെ ഉത്പാദന/വിപണന കേന്ദ്രങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനും വിനോദസഞ്ചാര സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങളെ ഉപയോഗിക്കുക.

### സഹകരണ വിദ്യാഭ്യാസം

19. സഹകരണ മേഖലയെ ആയുനിക വർക്ക് റിക്വുന്നതിനും ജനസംഘാർദ്ധപരമാക്കുന്നതിനും പ്രോഫഷണൽവൽക്കരിക്കുന്നതിനും സഹകരണ വിദ്യാഭ്യാസത്തിന് പ്രധാനപ്പെട്ട പങ്കുണ്ട്. അതിനുതക്കുന്നവിധിയം വിദ്യാഭ്യാസ മേഖലയിലെ സിലവബസുകളും പഠനക്രമവും പരിഷ്കരിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുന്നതാണ്. ഈ രംഗത്ത് ഇപ്പോൾ പ്രവർത്തിക്കുന്നവരുടെ നേപ്പണ്ഡി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള തടപടലിനും പ്രാധാന്യം നൽകുക.

### ചീല മാറ്റങ്ങൾ

20. പലവിധ സഹകരണ സംഘങ്ങൾക്കായി ഒരു (Appex) സഹകരണ ഫെഡറേഷൻ രൂപീകരിക്കുക.

21. കേരള സഹകരണ നിയമം വകുപ്പ് 14 A വിവരം ചെയ്യുന്ന റീതിയിൽ സംരംഭങ്ങൾ ആരംഭിക്കുന്നത് പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും ടി സംരംഭങ്ങൾക്ക് അധികാരിക്കുന്നതിന് മുൻഗണനാ ഓഹരിമുലയനം സ്വീകരിക്കുന്നതിന് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുകയും അതുരംതീരെ സ്വീകരിക്കപ്പെടുന്ന മുൻഗണനാ ഓഹരി മുലയനത്തിന് ഓഹരി അനുപാതത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പ്രസ്തുത സംരംഭം ഉണ്ടാക്കുന്ന അറ്റ ലാഭത്തിൽനിന്നും 49 ശതമാനം വരെ ലാഭവിഹിതം നൽകുന്നതിനും വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുക.

### ഉപസംഘരാം

നവലിബിറൽ നയങ്ങൾ അസമത്വം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്ന പദ്ധതിലെത്തിൽ നാടിന്റെ പൊതുവായ വികസനം രൂപപ്പെടുത്തുന്നതിനും അസമത്വങ്ങൾ കുറയ്ക്കുന്നതിനും തടപടുന്നതിന് സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തെ പ്രാപ്തമാക്കുക എന്ന കാഴ്ചപ്പാടാണ് കേരള സഹകരണനയത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനം. ഈ നയം പ്രാവർത്തികമാക്കുന്നതിന് എല്ലാ വിഭാഗം ജനങ്ങളുടെയും പിന്തുണയും സഹകരണവും ഉണ്ടാക്കുന്നതാണ്.

